

۱۲۹.۳۳۲

اعلامی

۹۸۱۴۸

امام کاظم
علیه السلام
سالار بغداد

www.ketab.ir

علی کورانی عاملی

مترجم: جعفر آریانی

امام کاظم علیه السلام سالار بغداد

علی کورانی عاملی

مترجم: جعفر آریانی

انتشارات دلیل ما

چاپ اول: زمستان ۱۳۹۴

تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه

لیتوگرافی: پرتوشمس

چاپ: نگارش

قیمت: ۱۰۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۳۹۷-۱۷۰-۶

تلفن و نمابر: ۳۷۷۴۴۹۸۸-۳۷۷۳۳۴۱۳ (+۹۸۲۵)

آدرس: قم، خیابان موم، مجتمع ناشران

طبقه ششم، واحد ۶۱۲-۶۱۳

www.dalilema.ir (با امکان خرید اینترنتی)

Info@dalilema.ir سامانه نام راه: ۵۰۰۰

مراکز پخش:

- ۱) قم، خ معلم، مجتمع ناشران طبقه ششم، واحد ۹، تلفن: ۳۷۷۴۴۹۸۸ و ۳۷۷۳۳۴۱۳
- ۲) قم، خ صفائیه، رویروی کوچه ۳۸، پلاک ۷۵، فروشگاه دلیل ما، تلفن ۳۷۷۳۷۰۰۱-۳۷۷۳۷۰۱۱
- ۳) تهران، خ انقلاب، خ فخررازی، فروشگاه دلیل ما، پلاک ۶۱، تلفن ۶۶۴۶۴۱۴۱
- ۴) مشهد، چهارراه شهداء، ضلع ششم، باغ نادری، کوچه شهید خوراکیان، مجتمع تجاری گنجینه کتاب، طبقه اول، فروشگاه دلیل ما، تلفن ۳۲۲۳۷۱۱۳-۵
- ۵) تبریز، خ امام، پاساژ تربیت، زیر زمین، پلاک ۱۹، تلفن ۳۵۵۳۷۵۴۱

سرشناسه

کورانی، علی، ۱۹۴۴ - م. Kurani, Ali.

عنوان قراردادی

الامام کاظم سید بغداد و حامیها و شفیعیها. فیضان

عنوان و نام پدیدآور

امام کاظم علیه السلام سالار بغداد / علی کورانی عاملی؛ مترجم جعفر آریانی.

تهران: دلیل ما، ۱۳۹۴.

مشخصات نشر

مشخصات ظاهری

شابک

وضعیت فهرست نویسی

موضوع

موضوع

موضوع

موضوع

موضوع

موضوع

موضوع

موضوع

موضوع

موضوع

موضوع

شناسه افزوده

رده بندی کنگره

رده بندی دیویی

شماره کتابشناسی ملی

آریانی، جعفر، ۱۳۴۷ -، مترجم

۱۳۹۴ ۸۰۴۱ الف ۸۰۴۱ / ک۹ / BP۴۶

۲۹۷ / ۹۵۶:

۴۱۰۹۵۳۳:

فهرست مطالب

پیش‌گفتار ۱۳

فصل اول: نبی‌نامه شیعه در بغداد / ۱۷

۱. مسجد براثا پیش از یک قرن پیش از بغداد ۱۹

۲. آرامگاه براثا ۲۲

۳. شیعه بودن ساکنان کرخ پیش از تأسیس بغداد ۲۳

۴. معروف کرخی، از کرخ بغداد نیست ۲۴

۵. مظلومیت شیعه در بغداد ۲۵

۶. خاندان‌های شیعی در بغداد ۲۸

آل یقطین ۲۸

آل ثوبخت ۳۱

آل فرات ۳۳

۷. مراسم دینی شیعه در بغداد ۳۴

۸. جلوگیری حکومت از زیارت کاظمین و کربلا ۴۰

۹. امامان اهل بیت علیهم‌السلام در بغداد ۴۲

۱۰. امام جواد علیه‌السلام در بغداد ۴۵

- ۴۷ ۱۱. نامه‌ی امام هادی علیه السلام به شیعیانش در بغداد
- ۴۸ ۱۲. چهار سفیر بغدادی
- ۴۹ سفیر نخست: عثمان بن سعید عمری رضی الله عنه
- ۵۱ سفیر دوم: محمد بن عثمان بن سعید عمری رضی الله عنه
- ۵۲ سفیر سوم: ابوالقاسم حسین بن روح نوبختی رضی الله عنه
- ۵۴ سفیر چهارم: ابوالحسن علی بن محمد سمري رضی الله عنه
- ۵۵ ۱۳. قبا‌ی میران چهارگانه و تألیفات درباره آنها
- ۵۸ ۱۴. مذاهب غلو در بغداد

فصل نهم: روایات، که درباره‌ی بغداد وارد شده است / ۶۳

- ۶۵ ۱. نام‌گذاری بغداد به زوراء
- ۶۹ ۲. ردّ روایات مربوط به فرو رفتن و تخریب بغداد
- ۷۱ ۳. احادیث سپاه سفیانی در بغداد
- ۷۴ ۴. صحت احادیثی که ستم‌گران بغداد را سرزنش می‌کنند

فصل سوم: منصور عباسی مؤسس مذهب اهل بیت / ۷۹

- ۸۱ ۱. شخصیت منصور و خاندان او
- ۸۳ ۲. انتقال پایتخت به بغداد توسط منصور
- ۸۵ ۳. ستم بنی عباس از کفر ابلیس مشهورتر است!
- ۸۸ ۴. شروتی که منصور برای پسرش به ارث گذاشت
- ۸۹ ۵. منصور پیش از انقلاب حسنین شیعه بود!
- ۹۰ ۶. منصور مهندس و طراح خلافت و مذاهب!
- ۹۰ نخست: تأسیس مذاهب در مقابل مرجعیت امام صادق علیه السلام
- ۹۵ دوم: نابود کردن علویان و کودکانشان!
- ۹۹ سوم: احیای حمله امویان بر ضد علی رضی الله عنه توسط منصور!

- چهارم: دستور به تعظیم ابوبکر و عمر، دو دشمن علی علیه السلام ۱۰۱
- پنجم: بزرگداشت عباس و انحصار خلافت در خاندان او ۱۰۲
۷. منصور و توطئه برای قتل امام کاظم علیه السلام ۱۰۴
- نخست: دستور به قتل امام صادق علیه السلام داد اما موفق نشد! ۱۰۴
- دوم: هنگامی که امام صادق علیه السلام را مسموم کرد ۱۰۶
- سوم: فرار و زندگی پنهانی امام کاظم علیه السلام ۱۰۷
- چهارم: فتنار محترمانه منصور با امام کاظم علیه السلام!! ۱۰۸

فصل چهارم: امام کاظم علیه السلام قدیس بغداد / ۱۱۱

۱. شرایط زندگی امام کاظم علیه السلام ۱۱۳
۲. اعتماد پیشوایان مذهب به امام کاظم علیه السلام ۱۱۶
۳. گزیده‌ای از آنچه بزرگان اهل سنت درباره‌ی امام کاظم علیه السلام نگاشته‌اند ۱۱۷
۴. امام کاظم علیه السلام حامی بغداد ۱۲۵
۵. زیارت امام کاظم علیه السلام در زمان دردها ۱۲۶

فصل پنجم: امام کاظم علیه السلام و مهدی عباسی / ۱۲۷

۱. پیشگویی امام علیه السلام از مرگ منصور ۱۲۹
۲. تفاوت‌های شخصیت مهدی و منصور ۱۲۹
۳. مهدی عباسی همان مهدی موعود نیست! ۱۳۸
۴. مهدی از همسرش خیزران می‌ترسید! ۱۴۰
۵. خیزران مانند شوهر و دو فرزندش ناصبی نبود ۱۴۴
۶. نامه امام کاظم علیه السلام به خیزران ۱۴۵
۷. روابط مثبت امام کاظم علیه السلام و مهدی عباسی ۱۴۷
۸. احترام مهدی به امام کاظم علیه السلام ۱۴۹
۹. سوء قصد مهدی عباسی درباره‌ی امام کاظم علیه السلام ۱۵۲

۱۰. اخبار امام کاظم علیه السلام به قاتل نبودن مهدی و جانشین او! ۱۵۵
۱۱. سخن امام علیه السلام به مهدی عباسی درباره ردّ مظالم! ۱۵۶
۱۲. مهدی عباسی دانش آموز علم امام کاظم علیه السلام ۱۵۹
۱۳. عدم مناظره به دستور امام کاظم علیه السلام در زمان مهدی عباسی ۱۶۰
۱۴. تصمیم مهدی بر قتل امام کاظم علیه السلام ۱۶۱

فصل ششم: امام کاظم علیه السلام و موسی الهادی عباسی / ۱۶۳

۱. عمر کوتاه و شرّ بسیار خلیفه موسی الهادی! ۱۶۵
۲. فسق مشهور موسی الهادی! ۱۶۶
۳. انقلاب حسین بن علی صاحب فخر «علیه موسی الهادی» ۱۶۷
۴. موسی الهادی کشتن امام کاظم علیه السلام را امضا می کند ۱۷۲

فصل هفتم: خلافت هارون قائل امام کاظم علیه السلام / ۱۷۷

۱. عزل برادر، مادر قاتل و خلافت هارون! ۱۷۹
۲. فردگرایی افراطی هارون! ۱۸۲
۳. ظلم هارون تا آخرین نفس! ۱۸۵
۴. جاسوسی فرزندان و طلب مرگ هارون! ۱۸۸
۵. رقص و شراب و مستی هارون! ۱۹۰

فصل هشتم: وزیران نیکوکار در حکومت هارون! / ۱۹۷

۱. برمکی ها زندیق و ناصبی بودند! ۱۹۹
۲. دشمنی برمکی ها با امام کاظم علیه السلام ۲۰۰
۳. بدبختی برامکه در اوج عزّت! ۲۰۶
۴. علی بن یقطین رئیس وزرای هارون ۲۱۰
۵. روابط علی بن یقطین و امام کاظم علیه السلام ۲۱۲
۶. جعفر بن محمد بن اشعث رئیس وزیران هارون ۲۱۷

فصل نهم: هارون می‌دانست امام کاظم علیه السلام امام منصوب از سوی خداست / ۲۲۳

۱. دشمنی هارون با امام الهی! ۲۲۵
۲. هارون و نخستین زندان امام کاظم علیه السلام ۲۲۸
۳. اشتباه راویان در زندان اول و دوم امام علیه السلام ۲۳۳
۴. سخن صریح امام کاظم علیه السلام با هارون! ۲۳۵
۵. امام کاظم علیه السلام و بنیان نظام عباسیان! ۲۴۰
۶. زندان دوم امام کاظم علیه السلام توسط هارون! ۲۴۲
۷. اقامت جباری امام علیه السلام در بغداد ۲۴۶
۸. خانه محقران امام علیه السلام در بغداد ۲۴۹
۹. توهین و تحقیر هارون نسبت به امام علیه السلام ۲۵۱

فصل دهم: راسر هارون از امام کاظم علیه السلام / ۲۵۵

۱. خطر بزرگ: نابودی پادشاهی! ۲۵۷
۲. هارون و عدم همزیستی مسالمت‌آمیز با امام علیه السلام ۲۵۹
۳. حضور هارون در مناظرات شاگرد امام علیه السلام! ۲۶۰
۴. اقدامات و تلاش‌های هارون برای کشتن امام کاظم علیه السلام ۲۶۸

فصل یازدهم: اصرار هارون بر قتل امام علیه السلام / ۲۷۵

۱. زندان یک ساله و انتقال به بغداد ۲۷۷
۲. عدم مجازات عیسی و فضل؟! ۲۷۸
۳. دلیل خشم هارون بر فضل بن یحیی ۲۸۲
- باور قطعی درباره‌ی برامکه ۲۸۵
۴. تازیانه هارون بر فضل! ۲۸۵
۵. سندی بن شاهک رئیس پلیس هارون ۲۸۷
۶. سندیه دختر شاهک بهتر از برادر! ۲۹۰
۷. سخت‌ترین زندان برای امام کاظم علیه السلام ۲۹۰

فصل دوازدهم: شهادت و تشییع امام کاظم علیه السلام / ۲۹۳

۱. وصیت و اخبار امام علیه السلام از شهادت..... ۲۹۵
۲. مکانی که امام علیه السلام در آن شهید شد..... ۳۰۱
۳. امانت هارون به جنازه‌ی امام علیه السلام..... ۳۰۳
۴. سلیمان بن ابی جعفر عموی هارون..... ۳۰۶
۵. قبر امام علیه السلام، زیارتگاه..... ۳۰۸

فصل سیزدهم: هارون امام علیه السلام را شهید می‌کند و انکار می‌کند! / ۳۱۱

۱. معجزات امام علیه السلام سبب سرادت!..... ۳۱۳
۲. تلاش هارون برای فرار از اتهام..... ۳۱۷

فصل چهاردهم: برخی از اسباب مرگ امام کاظم علیه السلام در زندان / ۳۲۱

۱. زندان، فرصتی برای عبادت..... ۳۲۳
۲. نامه‌ی امام علیه السلام به هارون الرشید..... ۳۲۶
۳. نامه‌ی امام علیه السلام به یحیی بن خالد برمکی..... ۳۲۷
۴. زن روسپی، عابد شد!..... ۳۲۷
۵. علمای حکومتی و دیدار با امام علیه السلام در زندان..... ۳۲۹
۶. پاسخ به نامه‌ها از زندان..... ۳۳۱
۷. تشیع غلام سندی بن شاهک!..... ۳۳۴
۸. خروج اعجازانگیز امام علیه السلام از زندان..... ۳۳۵

فصل پانزدهم: امام کاظم علیه السلام و دانشمندان مسیحی / ۳۳۹

۱. مسلمان شدن راهب بریبه به دست امام علیه السلام..... ۳۴۱
۲. اسلام راهب در حضور امام علیه السلام..... ۳۴۶

فصل شانزدهم: نشانه‌های امامت از دوران کودکی / ۳۵۳

۱. سخن بانوزاد در گهواره ۳۵۵
۲. پاسخ دندان شکن امام علیه السلام به ابوحنیفه ۳۵۵
۳. معجزات پیامبر صلی الله علیه و آله از لسان امام کاظم علیه السلام ۳۵۶

فصل هفدهم: پرتوی از احادیث امام کاظم علیه السلام / ۳۶۹

۱. جایگاه عقا و اهمیت خردورزی ۳۷۱
۲. توحید و معرفت خدا در کلام امام ۳۸۴
۳. از سخنان امام علیه السلام درباره نبوت ۳۹۰
۴. امامت در کلام امام ۳۹۲
۵. از سخنان فقهی امام علیه السلام ۳۹۸
۶. سخنان امام علیه السلام درباره‌ی دعا و ذکر ۴۰۲
۷. سخنان امام علیه السلام درباره‌ی آداب و تربیت ۴۰۴
۸. طب در کلام امام کاظم علیه السلام ۴۰۹
۹. بشارت ظهور در کلام امام علیه السلام ۴۱۲

پیش‌گفتار

بغداد در درخشش‌ترین دوران خود به عنوان پایتخت دولت حکومت اسلامی شهرت داشت، و قدرتمندترین و پیشرفته‌ترین دولت جهان به شمار می‌رفت؛ و تمدن، فرهنگ، مراکز آموزش فخری، مآبوس، دانشمندان و ادیبان نابغه‌ی آن شهرت داشت و مؤسسات، خانه‌ها، قصرها، کتابخانه، بیمارستان‌ها، دانشگاه‌ها، مدارس و مساجد آن نیز معروف بود.

بغداد به قدری از محیط و فضای مناسب و آسایشی برای زندگی برخوردار بود که رفاه‌طلبان، خوش‌گذرانان، عیاشان و سرمستان را به سوی خود می‌کشاند.

در این شهر از یک سو خلفا، وزیران و سیاسیونی - که در جسم‌ها حکومت می‌کردند - حضور داشتند، و از سوی دیگر شخصیت‌های الهی و روحانی که بر جان‌ها و قلب‌ها حکومت می‌کردند و درخشان‌ترین آنان حضرت موسی بن جعفر امام کاظم علیه السلام بود، که سال‌های بسیاری از عمر با برکت خویش را به صورت اجباری در این شهر و زندان‌های آن سپری کرد.

اهل بغداد هر چند حاکم و سلطانی ظاهری داشتند اما حاکم واقعی آنان، اولیا و بزرگان بودند که اهل بیت علیهم السلام در رأس همه قرار داشتند. هارون با اعتراف به این حقیقت به پسرش مأمون گفت:

«من در ظاهر و به اجبار و چیرگی پیشوای این مردم هستم ولی موسی بن

جعفر امام حق است. ای یسرم! به خدا سوگند، او به جایگاه رسول خدا از من و از همه مردم سزاوارتر است! اما به خدا قسم که اگر تو هم درباره خلافت با من نزاع کنی گردنت را می‌زنم، زیرا ملک عقیم است!»^۱

همان‌گونه که ابو نواس به این حقیقت اعتراف کرده و در شعری چنین گوید:

«آن از طاهرین هستند و لباس‌هایشان نیز پاک است، و هر جا نام ایشان برده شود ذکر صلوات جاری می‌گردد.

هر کس در نَسَب، علوی نباشد در روزگاران افتخاری ندارد.

ای پسر مرگاه خدا مخلوقی آفرید شما [اهل بیت] را پاک کرد و برگزید.

پس شما در مردمان بلندمرتبه، و علم کتاب خدا و آنچه سوره‌های قرآن بیان می‌کند در نزد شما است»^۲.

با توجه به فرهنگ اهالی بغداد، می‌توان نتیجه گرفت که مسلمانان این شهر هر چند در برابر قدرت ظاهری تسلیم شدند ولی جز سلطه‌ی اولیای خدا را در دلشان راه نمی‌دهند؛ و به همین دلیل - برم امام کاظم علیه السلام دارای قداست خاصی است که همه‌ی اهل بغداد با وجود اختلافات مذهبی و حتی دینی بر آن اجماع دارند!

از این روست که نام سالار بغداد برای امام کاظم علیه السلام نام شیعی است که حقایق و نصوص بسیاری آن را تأیید می‌کند و این کتاب بیانگر موثق‌ترین و صحیح‌ترین منابع در این باره است.

توصیف آن حضرت به حامی و شفیع بغداد بودن برگرفته از حدیث امام رضا علیه السلام است که طی حدیثی می‌فرماید که خداوند به برکت قبر پدرش امام موسی کاظم علیه السلام بلا را از اهل بغداد دفع خواهد کرد.

۱. الاحتجاج، ج ۲، ص ۱۶۵.

۲. الطبری، ج ۷، ص ۱۰۹.

در فصل اول این کتاب بیان شده که ابراز محبت اهل بغداد نسبت به اهل بیت علیهم‌السلام از امام کاظم علیه‌السلام شروع نشده، بلکه اوج آن نسبت به حضرت بوده است؛ و ثابت گردیده که حضور شیعه در کرخ و نواحی بغداد به بیش از یک قرن قبل از تاسیس بغداد باز می‌گردد.

در فصل دوم درباره‌ی روایاتی که از طریقین نسبت به آینده‌ی بغداد وارد شده و گمان ده‌اند که سپاه سفیانی سوری آن را ویران خواهد کرد بحث شده و ثابت گردیده که همه آن روایات جعلی می‌باشند!

سپس درباره‌ی سلسله‌ی عباسی بغداد در قرن دوم و شخصیت مؤسس آن «منصور عباسی» بحث شده و در ادامه، مرفی فرزندانش (یعنی خلفایی که با امام هم عصر بودند) پرداخته شده که همه‌ی خلفای بنی عباس از فرزندان منصور هستند.

در این کتاب به کارهای مثبت، آن خلفا توجهی نشده بلکه از زاویه‌ی نزاع و برخورد پادشاهان با امامان ربانی علیهم‌السلام استفاده شده است؛ زیرا آنان نسبت به معصومین علیهم‌السلام درباره قدریشان احساس خطر می‌کردند چون مردم ایشان را دوست می‌داشتند و به ایشان عقیده داشتند، پادشاهان بر آنها حسادت می‌ورزیدند.

از این رو بیش از ده فصل به معرفی منصور عباسی، پدرش مهدی و پسرش موسی الهادی اختصاص یافته و درباره مخالفت آنان با امامان اهل بیت علیهم‌السلام مطالبی به رشته تحریر در آمده است. همچنین به اقتضای موضوع کتاب، این بود به تفصیل درباره‌ی هارون الرشید و مهم‌ترین وزیرانش سخن گفته شود و دلایل دشمنی او تا اقدام به قتل امام کاظم علیه‌السلام نیز بیان گردد.

از سوی دیگر، به معرفی و تبیین برجستگی‌های شخصیت امام کاظم علیه‌السلام پرداخته شده؛ به گونه‌ای که دشمنان حضرت را بیش از دوستانش به شگفت و می‌دارد و دل‌هایشان را به او علاقه‌مند می‌گرداند؛ زیرا حضرت از منظومه‌ی امامت ربانی است؛ یعنی همان کسانی که خداوند دعای پدرشان ابراهیم علیه‌السلام را

درباره‌ی ایشان اجابت فرمود:

﴿ فَاجْعَلْ أَفْتِدَةً مِنَ النَّاسِ تَهْوِي إِلَيْهِمْ ﴾^۱

خدایا! دل‌های مردم را به سوی ایشان گردان.

خداوند شفاعت رسول خدا صلی الله علیه و آله و اهل بیت علیهم السلام را روزی ما و همه‌ی مسلمانان گرداند، و ما را به زیارتشان موفق فرماید.

علی کورانی عاملی

دوازدهم محرم ۱۴۳۱

www.ketab.ir